

Seat No. : _____

NG-115

November-2013

B.A. Sem. - III

Elective EC-I-202 : Sanskrit

Paper - IV (काव्यप्रकाश : उ. १, २, १०)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

सूचना : प्रश्नपत्रमां छापेलो प्रश्नक्रमांक ज उत्तरवडीमां लपो.

Instruction : Write the same question number in answer book as mentioned in the question paper.

1. (अ) कवयः सृष्टि ब्रह्मणः सृष्टि – यथो. 7
(A) कवयः सृष्टि ब्रह्मणः सृष्टि – Discuss.

अथवा/OR

मम्मटना मतानुसार काव्यप्रयोजनानि जशावी कोर्पश त्रश काव्य प्रयोजनो उदाहरण सडित यथो.

Explain काव्यप्रयोजनानि according to Mammat and discuss any three of them with examples.

- (ब) मम्मटना मते लक्षणा प्रवृत्त थवानी शरतो वर्णवो. 7
(B) Explain presupposed (conditions) of लक्षणा according to Mammat.

अथवा/OR

संकेतग्रहण विषयक मतो जशावी कोर्पश त्रश मतो सविस्तर यथो.

State and explain the different theories regarding संकेतग्रहण and write a detailed note on any three of them.

2. (अ) नीयेना पैकी कोर्पश बे अलंकार व्याख्या उदाहरण सडित यथो : 7
(A) Explain any **two** of the following figures of speech with examples :

- (1) उत्प्रेक्षा
- (2) रूपक
- (3) निदर्शना
- (4) अपह्नुति

अथवा/OR

કોઈપણ બે યુગ્મનું સામ્ય-વૈષમ્ય વર્ણવો :

Describe the similarities and dissimilarities between the any **two** pair :

- (1) ઉપમા – અનન્વય ।
- (2) શ્લેષ – સમાસોક્તિ ।
- (3) ઉપમા – ઉત્પ્રેક્ષા ।

(બ) આચાર્ય મમ્મટની વિદ્વત્તા વર્ણવો.

7

(B) Elaborate the scholarship of Mammat.

અથવા/OR

નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો :

Write short notes on any **two** of the following :

(1) કાવ્યપ્રકાશના કર્તૃત્વની સમસ્યા વર્ણવો.

Discuss the problem of authorship of Kavyaprakash.

(2) મમ્મટનું જીવન

Mammat's life

(3) મમ્મટનો સમય

Age of Mammat

(4) મમ્મટનું કવન

Mammat's poetic works

3. નીચેનામાંથી સંદર્ભ વાક્યો સમજાવો : (ગમે તે ચાર)

16

Explain with the reference of the context : (any **four**)

- (1) કાલિદાસાદીનામિવ યશઃ ।
- (2) આદિત્યાદેર્મયૂરાદીનામિવાનર્થનિવારણમ્ ।
- (3) વાચ્ય એવ વાક્યાર્થઃ – इत्यन्विताभिधानवादिनः ।
- (4) સર્વેષાં પ્રાયશોઽર્થાનાં વ્યગ્જકત્વમપીષ્યતે ।
- (5) અત્રાભિધાયા અનિયન્ત્રણાત્ દ્વાવપ્યર્કભૂપૌ વાચ્યૌ ।
- (6) અભવન્ વસ્તુસમ્બન્ધ ઉપમાપરિકલ્પકઃ ।

4. નીચેનામાંથી કોઈપણ છ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો :

12

Write answer in brief any **six** of the following :

(1) બ્રહ્માની સૃષ્ટિ અને કવિની સૃષ્ટિના રસો કેટલા છે ? કયા-કયા ?

How many rasas are there in Brahma's world and in poet's world ? Name them.

(2) મમ્મટના મતે સૌથી શ્રેષ્ઠ પ્રયોજન કયું ? શા માટે ?

Which is the best Prayojan according to Mammat ? Why ?

- (3) मम्मट अमंगल निवारण प्रयोजनने क्या उदाहरण द्वारा समजावे छे ?
With which example does Mammat explain 'Amangal Nivaran Prayojan' ?
- (4) योग्यता अटले शुं ?
What is Yogyata ?
- (5) आकांक्षा अटले शुं ?
What is Akanksha ?
- (6) शब्द शक्तिओ केटली छे ? कई कई ?
How many शब्दशक्ति are there ? Which are they ?
- (7) श्लेष अलंकारना प्रकार केटला ? क्या-क्या ?
How many types are there of Shlesh Alankar ? Which are they ?
- (8) काव्यप्रकाश क्या शास्त्रनो ग्रंथ छे ?
To which शास्त्र is Kavyaprakash related to ?

5. (अ) ખાલી જગ્યા પૂરો :

7

(A) Fill in the blanks :

- (1) કવિની સૃષ્ટિ બ્રહ્માની સૃષ્ટિ કરતાં _____ છે.
The poet's creation is _____ than Brahma's (the creator's) creation.
- (2) મમ્મટના પિતાનું નામ _____ હતું.
Mammat's father's name was _____.
- (3) કાવ્યપ્રકાશમાં _____ ઉલ્લાસ આવે છે.
_____ Ullasa comes in Kavyaprakash.
- (4) કાવ્યપ્રકાશનાં રચયિતા _____ છે.
_____ is creator of Kavyaprakash.
- (5) તાત્પર્યાર્થનો સ્વીકાર કરનારા _____ તરીકે ઓળખાય છે.
The person who accepts તાત્પર્યાર્થ is called _____.
- (6) ઉપમેય અને ઉપમાન વચ્ચેના સાધર્મ્યને _____ કહે છે.
The similarity between 'Upmey' and 'Upman' is known as _____.
- (7) લાક્ષણિક શબ્દથી સમજાતો અર્થ _____ છે.
The meaning explained by characteristic word is called _____.

(બ) નીચેના વાક્યો સાચા છે કે ખોટા તે જણાવો :

(B) Mention correct or wrong sentences :

(1) મમ્મટ વારાણસી પ્રદેશના રહેવાસી હતા.

Mammat was native of Varanasi region.

(2) કાવ્યપ્રકાશના રચયિતા ભામહ છે.

Author of 'Kavyaprakash' is Bhamah.

(3) મમ્મટ શારદાના અવતાર તરીકે ઓળખાય છે.

Mammat is known as incarnation of Sharada.

(4) કાવ્યપ્રકાશમાં કાવ્યના છ પ્રયોજનો દર્શાવ્યા છે.

Six objectives are mentioned in Kavyaprakash.

(5) તાત્પર્યાર્થનો સ્વીકાર નહીં કરનારા અન્વિતાભિધાનવાદી તરીકે ઓળખાય છે.

Those who don't accept 'Tatparyartha' are known as 'Anvitabhidhanvadi'.

(6) વાચક શબ્દ અભિધા શક્તિ દ્વારા વાચ્યાર્થ આપે છે.

The word Vachak gives Vachyarth by Abhidha Shakti.

(7) મન્યે, શઙ્કે, ધ્રુવ, પ્રાય: વગેરે ઉત્પ્રેક્ષા સૂચક શબ્દો છે.

મન્યે, શઙ્કે, ધ્રુવ, પ્રાય: are Utpreksha oriented words.
